

Ministerstwo
Edukacji i Nauki

KLASTER
INICJATYW
EKONOMII
SPOŁECZNEJ

Modele przedsiębiorstw społecznych

Prezentacja w ramach projektu „Odkrywamy przedsiębiorczość społeczną”, moduł „Innowacyjna edukacja” - dofinansowanego przez Ministerstwo Edukacji i Nauki.

Opracował: Damian Wojciech Dudała

1. Model przedsiębiorstwa społecznego, który zakłada samorząd, aby za jego pośrednictwem świadczyć usługi, za które samorząd jest odpowiedzialny.
2. Firma społeczna zakładana przez młode osoby, które chcą wspólnie prowadzić działalność opartą na pasji.
3. Przedsiębiorstwo społeczne założone przez podmiot prowadzący placówkę reintegracyjną by stworzyć miejsca pracy dla osób zaktywizowanych w tej placówce.
4. Przedsiębiorstwo społeczne jako podwykonawca tradycyjnej firmy.
5. Firma społeczna jako miejsce pracy dla osób z niepełnosprawnościami.

Jakie modele
możemy
zdefiniować?

Opis / cechy modelu

Każdy samorząd ma swoje obowiązki zwane zadaniami. Te zadania wymienione są w ustawach o samorządzie gminnym, powiatowym i samorządzie województwa. Przykładem jest prowadzenie przedszkola. Samorząd może powołać przedszkole i je później prowadzić. Może też finansować przedszkole prowadzone np. przez firmę społeczną. W takiej sytuacji firma społeczna realizuje przecież obowiązek samorządu.

Właśnie dlatego powołanie przedsiębiorstwa społecznego przez samorząd to ciekawa alternatywa. Dzięki dotacji można pozyskać środki na założenie instytucji, która będzie realizować zadanie samorządu, a przy tym stworzy miejsca pracy dla osób w trudnej sytuacji. Dla wielu wójtów, burmistrzów, prezydentów ważne jest też, że przedsiębiorstwo jest lokalne i jak to mówią “pieniądze zostają w gminie”.

Model przedsiębiorstwa społecznego, który zakłada samorząd, aby za jego pośrednictwem świadczyć usługi, za które samorząd jest odpowiedzialny.

Model #1

Model ten ma też jednak negatywne cechy. Zdarza się, że takie firmy społeczne uzależniają się od zleceń samorządowych i po zmianie władz lokalnych zostają z niczym. Czasami okazuje się bowiem, że nowa władza ma inną koncepcję realizacji danego zadania, a współpraca z firmą społeczną się kończy.

Warto też zaznaczyć, że w przypadku udziału samorządu, przedsiębiorstwo społeczne prowadzone jest zwykle w formie spółdzielni socjalnej.

Model przedsiębiorstwa społecznego, który zakłada samorząd, aby za jego pośrednictwem świadczyć usługi, za które samorząd jest odpowiedzialny.

Model #1

PRZYKŁADY

Przykładowe firmy społeczne pokazujące specyfikę tego modelu:

- Spółdzielnia Socjalna Kazimierskie Smaki z Kazimierzy Wielkiej, która prowadzi stołówkę szkolną w jednej ze szkół (założyciele to miasto Kazimierza Wielka i okoliczna parafia),
- Spółdzielnia Socjalna Dziecięcy Świat, która prowadzi żłobek w gminie Dwikozy (założyciele to gmina Dwikozy koło Sandomierza oraz miejscowe stowarzyszenie, które wcześniej prowadziło przedszkole),
- Od Nova Spółdzielnia Socjalna zajmująca się sprzątnięciem i remontami w szkołach i budynkach gminnych,
- Spółdzielnia Socjalna "NAD DŁUBNIĄ", której działalność polega na opróżnianiu szamb w gminie Iwanowice.

Model przedsiębiorstwa społecznego, który zakłada samorząd, aby za jego pośrednictwem świadczyć usługi, za które samorząd jest odpowiedzialny.

Model #1

Opis / cechy modelu

Najważniejsze elementy składające się na ten model:

- kluczową korzyścią jest to, że firma społeczna pozwala na wspólne prowadzenie działalności gospodarczej, przy zapewnieniu takich samych lub bardzo podobnych praw i obowiązków założycieli (takim rozwiązaniem zainteresowane są zwykle grupy znajomych),
- firma społeczna daje przy tym możliwość pozyskania dotacji oraz ogranicza odpowiedzialność założycieli do wysokości wniesionych udziałów / wkładów,
- bardzo często przedmiot działalności opiera się na pasjach i zainteresowaniach założycieli,
- ograniczyliśmy się do osób młodych, choć nie musi to być regułą, jednak w praktyce takie rozwiązanie występuje najczęściej.

Firma społeczna zakładana przez młode osoby, które chcą wspólnie prowadzić działalność opartą na pasji.

Model #2

PRZYKŁADY

Przykładowe firmy społeczne oparte na tym modelu:

- Astro Hunters Spółka z o.o. – podmiot założony przez pasjonatów kosmosu i astronomii, zajmuje się pokazami w szkołach i przedszkolach oraz prowadzi obserwatorium astronomiczne w woj. śląskim.

Firma społeczna zakładana przez młode osoby, które chcą wspólnie prowadzić działalność opartą na pasji.

Model #2

Astro Hunters Spółka z o.o.

PRZYKŁADY

Przykładowe firmy społeczne oparte na tym modelu:

- Spółdzielnia Socjalna Tropem Przygody z Kielc – spółdzielnia powstała jako spółdzielnia osób prawnych, ale głównym motorem napędowym było kilka młodych osób z doświadczeniem w harcerstwie, które przeniosły te doświadczenia do spółdzielni, często realizując przy tym swoją pasję (np. zamiłowanie do żeglarstwa).
- spółdzielnie socjalne grafików / informatyków – np. Spółdzielnia Socjalna Piąty Element.
- TCF HUB – przedsiębiorstwo, które powstało z pasji do bilarda.

Firma społeczna zakładana przez młode osoby, które chcą wspólnie prowadzić działalność opartą na pasji.

Model #2

Opis / cechy modelu

Podmiot reintegracyjny to instytucja, która pomaga osobom najbardziej oddalonym od rynku pracy. Są to osoby:

- w trudnej sytuacji (np. osoby bezdomne lub uzależnione), lub
- z niepełnosprawnością.

Osoby te, dzięki reintegracji społecznej i reintegracji zawodowej, a w przypadku osób niepełnosprawnych także dzięki rehabilitacji zdrowotnej mogą:

- zdobywać fach, czyli umiejętności i doświadczenie oraz
- pracować nad swoją samooceną i umiejętnościami społecznymi.

Przedsiębiorstwo społeczne założone przez podmiot prowadzący placówkę reintegracyjną by stworzyć miejsca pracy dla osób zaktywizowanych w tej placówce.

Model #3

PRZYKŁADY

Przykłady firm społecznych opartych na tym modelu:

- Towarzystwo Pomocy im. Św Brata Alberta Koło Gdańskie, które było jednym z założycieli Gdańskiej Spółdzielni Socjalnej; towarzystwo prowadzi Centrum Integracji Społecznej (CIS), a w aktywizację podopiecznych CIS zaangażowana jest ww. spółdzielnia; działa to w taki sposób, że CIS wysyła ludzi na szkolenie do spółdzielni w kierunku opiekun/ka środowiskowy/a, następnie odbywają się warsztaty zawodowe (CIS finansuje w tym okresie badania w medycynie pracy, świadczenie integracyjne, dodatkowo płaci ubezpieczenie OC dla każdego uczestnika), podczas których podopieczny CIS pracuje z doświadczonym opiekunem, gdy uczestnik się sprawdza to ma możliwość podjęcia pracy w spółdzielni.

Przedsiębiorstwo społeczne założone przez podmiot prowadzący placówkę reintegracyjną by stworzyć miejsca pracy dla osób zaktywizowanych w tej placówce.

Model #3

PRZYKŁADY

Przykłady firm społecznych opartych na tym modelu:

- Spółdzielnia Socjalna Drabina powstała jako spółdzielnia podmiotów prawnych gmin Słupsk i Ustka; zatrudniani są tam absolwenci CISu Słupsk i CISu Ustka, spółdzielnia świadczy różne usługi porządkowe na rzecz tych dwóch gmin.
- BoniAkciv Sp. z o.o. założona przez Konwent Zakonu Bonifratrów i Fundację BoniFundo, która prowadzi Zakład Aktywności Zawodowej, Środowiskowy Dom Samopomocy i Warsztat Terapii Zajęciowej; pod opieką mają 140 osób niepełnosprawnych.

Przedsiębiorstwo społeczne założone przez podmiot prowadzący placówkę reintegracyjną by stworzyć miejsca pracy dla osób zaktywizowanych w tej placówce.

Model #3

Opis / cechy modelu

Najważniejsze cechy:

- w tym modelu inicjatorem jest tradycyjny przedsiębiorca, który w założeniu firmy społecznej widzi szansę na rozwój własnego biznesu,
- warunkiem jest tutaj zwykle założenie nowego podmiotu, który będzie podwykonawcą inicjatora / przedsiębiorcy,
- plusem dla inicjatora jest możliwość zwiększenia skali prowadzonej działalności, pełna kontrola nad swoim podwykonawcą – z reguły inicjator wchodzi do zarządu lub jest np. dominującym współnikiem w spółce z o.o.

Przedsiębiorstwo społeczne jako
podwykonawca tradycyjnej
firmy.

Model #4

Przykłady

Takie rozwiązania spotykane są w różnych branżach, ale często stosują je biuro rachunkowe – w samych Katowicach powstały 3 podmioty, które zostały założone, by wykonywać pomocnicze prace księgowo, czy archiwizacyjne na rzecz biur rachunkowych.

Są to:

- Solid Partner Księgowość Sp. z o.o.
- Fundacja Akademia Rozwoju Przedsiębiorczości,
- Fundacja Liczydło.

Przedsiębiorstwo społeczne jako
podwykonawca tradycyjnej
firmy.

Model #4

Opis / cechy modelu

Osoby z niepełnosprawnościami to osoby z ograniczeniami, ale... któż ich nie ma? Każdy je ma i właśnie dlatego w dużych przedsiębiorstwach. HRowcy zajmują się tym, by jak najlepiej dopasować stanowisko pracy do potencjału pracownika, jego zalet.

Starają się tak zorganizować pracę by minimalizować ograniczenia poszczególnych pracowników. Właśnie dlatego pracownicy są sprawdzani albo szkoleni.

Firma społeczna jako miejsce pracy dla osób z niepełnosprawnościami.

Model #5

PRZYKŁADY

Przykłady firm społecznych opartych na pracy osób niepełnosprawnych:

- Spółdzielnia Socjalna Złote Rączki, która zatrudniała masażystów niewidomych.
- przedsiębiorstwo społeczne, które zajmuje się niszczeniem dokumentów i zatrudnia osoby z niepełnosprawnością intelektualną na tyle zaawansowanej, że osoby te nie umieją czytać (klient może być spokojny, że pracownicy niszczący dokumenty nie opowiedzą komuś o tym co przeczytali).
- Fundacja Leżę i Pracuję – agencja marketingowa, która powstała po to, by dać pracę osobom sparaliżowanym czterokończynowo.

Firma społeczna jako miejsce pracy dla osób z niepełnosprawnościami.

Model #5